

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.411.008.01.2016
D/16/507

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	D/16/507 – Wsparcie ruchu turystycznego z funduszy Unii Europejskiej ¹
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
<i>Kontrolerzy</i>	1.Mariusz Pindral, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/163/2016 z dnia 21.11.2016 r. (dowód: akta kontroli str.1-2) 2.Paweł Lipowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/2/2017 z dnia 04.01.2017 r. (dowód: akta kontroli str.3-4) 3.Wojciech Dudek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/44/2017 z dnia 15.02.2017 r. (dowód: akta kontroli str. 5-6)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego ² ul. Raclawicka 56; 30-017 Kraków
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Jacek Krupa, Marszałek Województwa Małopolskiego (dowód: akta kontroli str.7-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna³

Zarząd Województwa Małopolskiego⁴ działając jako Instytucja Zarządzająca⁵ Małopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym 2007-2013⁶ uwzględnił potrzeby rozwoju turystyki w dokumentach strategicznych oraz wskazał cele do osiągnięcia w tym zakresie. Wybór projektów z zakresu turystyki do wsparcia środkami z Unii Europejskiej⁷ był realizowany w oparciu o dostępne i przejrzyste kryteria oraz przygotowane w Urzędzie oceny na poszczególnych etapach konkursów. Na wybór wniosków miało wpływ m.in. powiązanie planowanych przedsięwzięć z dziedzictwem historycznym i kulturowym Małopolski. W celu sprawdzenia zgodności realizacji projektów z zawartymi umowami oraz osiągnięcia zakładanych we wnioskach wskaźników produktu i rezultatu, IZ przeprowadzała kontrole u beneficjentów przed dokonaniem ostatecznych płatności oraz, w wytypowanych przypadkach, w okresie trwałości projektów. Należy zauważyć, iż samorząd województwa małopolskiego promował wśród potencjalnych beneficjentów możliwość uzyskania środków pochodzących z funduszy europejskich na rozwój działalności turystycznej oraz współpracował z przedstawicielami samorządu województwa śląskiego w celu tworzenia nowych produktów turystycznych na bazie potencjału obu regionów.

¹ Kontrola obejmowała lata 2007-2016 a także działania i zdarzenia zaistniałe wcześniej lub później jeżeli miały bezpośredni wpływ na zagadnienia objęte kontrolą.

² Dalej: UMWM.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

⁴ Dalej: ZWM.

⁵ Dalej: IZ.

⁶ Dalej: MRPO 2007-2013.

⁷ Dalej: UE.

W ocenie NIK, działania podejmowane w przedmiotowym zakresie przez ZWM, przyczyniły się do wzmocnienia atrakcyjności turystycznej Małopolski, czego przejawem była wzrastająca liczba odwiedzających region turystów krajowych oraz zagranicznych, a także zauważalny wzrost liczby miejsc pracy w tej gałęzi gospodarki. O rozwoju branży turystycznej w Małopolsce świadczy również zwiększenie bazy noclegowej i poprawa jej jakości w okresie objętym kontrolą.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Strategia samorządu województwa w zakresie uwzględnienia potrzeb rozwoju turystyki

Opis stanu faktycznego

1.1 Tematyka związana z turystyką była obecna w poszczególnych dokumentach o charakterze strategicznym przygotowanych przez władze województwa małopolskiego. Były to m.in.: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013⁸, Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020⁹, Program Strategiczny Dziedzictwo i Przemysł Czasu Wolnego¹⁰, Program Strategiczny Marketing Terytorialny¹¹, Kierunki Rozwoju Turystyki Województwa Małopolskiego na lata 2008-2013¹² oraz Subregionalny Program Rozwoju do roku 2020¹³.

(dowód: akta kontroli str. 8-9,40-52)

SRWM 2007-2013 oraz stanowiąca jej aktualizację SRWM 2011-2020 zawierały założenia programowe odnoszące się do: działań na rzecz rozwoju turystyki będącej istotną gałęzią gospodarki w regionie, wykorzystania potencjału dziedzictwa regionalnego i kultury Małopolski oraz do wskaźników osiągnięcia zamierzonych celów. Kluczowymi działaniami, wymagającymi wsparcia ze strony samorządu województwa, były te służące rozwojowi zróżnicowanych i wzajemnie komplementarnych kierunków turystyki (np. miejska i kulturowa, pielgrzymkowa, rekreacyjna, uzdrowskowa, na terenach wiejskich, biznesowa oraz przygraniczna). Wskaźnikami osiągnięcia efektów podejmowanych działań, wymienionymi w obu ww. dokumentach, były: zwiększenie liczby osób korzystających z oferty wypoczynku w regionie oraz wzrost liczby osób zatrudnionych w działalności turystycznej, rekreacyjnej, sportowej, kulturalnej oraz związanej z usługami gastronomicznymi. SRWM 2011-2020 wskazywała dodatkowo na konieczność kształcenia kadr dla rozwoju i obsługi „przemysłów czasu wolnego”, w tym obsługi ruchu turystycznego.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

PSDiPCW stanowił uszczegółowienie działań m.in. odnośnie do rozwoju turystyki w odniesieniu do SRWM 2011-2020, obejmując perspektywę czasową na lata 2015-2020. Jako cel główny wskazano zapewnienie „Wysokiej konkurencyjności regionu w oparciu o aktualne i innowacyjne walory dziedzictwa kulturowego i treści kultury oraz rozwiniętą atrakcyjność turystyczną, a także dzięki stymulowaniu, wspieraniu i modelowaniu postaw otwartych, aktywnych i kreatywnych”. W zakresie turystyki uznano za priorytetowe przedsięwzięcia: „Małopolska pasuje do Ciebie” – realizowane w ramach dwóch komponentów, tj. „Małopolski Inteligentny System Specjalizacji” – projekt zorientowany na środowisko przedsiębiorców oraz na wzmocnienie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw¹⁴ w sektorze przemysłu czasu wolnego oraz „Podnoszenie jakości i konkurencyjności oferty czasu wolnego poprzez rozwój, promocję i aktywizację ukierunkowanych produktów turystycznych na bazie potencjału kulturowego i przyrodniczego regionu”; „Małopolska – centrum wydarzeń o randze międzynarodowej – Światowe Dni Młodzieży Kraków 2016” – wykorzystanie wydarzenia do promocji Małopolski; „VeloMałopolska” – stworzenie spójnego systemu istniejących tras rowerowych; „m-MSIT – zintegrowany system komunikacji, zarządzania i sprzedaży oferty turystycznej Małopolski” –

⁸ Przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego nr XLI/527/06 z dnia 30 stycznia 2006 r.; Dalej: SRWM 2007-2013.

⁹ Przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego nr XII/183/11 z dnia 26 września 2011 r.; Dalej: SRWM 2011-2020.

¹⁰ Przyjęty uchwałą ZWM nr 1436/15 z dnia 22 października 2015 r. (dalej: PSDiPCW).

¹¹ Przyjęty uchwałą ZWM nr 1445/15 z dnia 22 października 2015 r. (dalej: PSMT).

¹² Przyjęty uchwałą ZWM nr 1001/08 z dnia 3 listopada 2008 r. (dalej: KRTWM).

¹³ Przyjęty uchwałą ZWM nr 1810/15 z dnia 29 grudnia 2015 r. (dalej: SPR).

¹⁴ Dalej: MŚP.

wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla promocji i rozwoju oferty turystycznej Małopolski poprzez podniesienie funkcjonalnej i technologicznej jakości Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

PSMT, jako dokument o charakterze wykonawczym w stosunku do SRWM 2011-2020, zawierał wytyczne w zakresie rozwoju marki Małopolska oraz jej promocji do 2020 roku. Turystykę oraz powiązany z nią motyw kultury wskazano jako dominującą dziedzinę w działaniach promocyjnych Małopolski. Rekomendacje sformułowane w przedmiotowym dokumencie wskazywały m.in. na konieczność położenia większego nacisku na aspekty gospodarcze w procesie budowy marki regionu.

(dowód: akta kontroli str. 40-44)

KRTWM stanowiły dokument uzupełniający SRWM 2007-2013. Dokonano w nim m.in. analizy produktów turystycznych i grup docelowych oraz rekomendowano, aby kierunki rozwoju promocji turystycznej wykorzystywały: Kraków jako największe skupisko turystów w Małopolsce, przedstawiciele ludzi nauki oraz biznesu, a także rozpoznawalne w Polsce i za granicą symbole Małopolski.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

SPR pełnił funkcję dokumentu wykonawczego wobec SRWM 2011-2020, będąc instrumentem służącym wdrożeniu zasady zintegrowanego podejścia terytorialnego do rozwoju w wymiarze gospodarczym, społecznym i terytorialnym. W dokumencie określono politykę Województwa Małopolskiego wobec 5 subregionów funkcjonalnych¹⁶, polegającą na przedstawieniu oferty Samorządu Województwa Małopolskiego dla partnerów z sektora samorządowego, gospodarczego i społecznego, mającą na celu uruchomienie oddolnych inicjatyw w celu wykorzystania wewnętrznych potencjałów dla zbudowania specjalizacji poszczególnych subregionów.

(dowód: akta kontroli str. 45-52)

Źródłami finansowania działań wskazanych w ww. dokumentach były środki krajowe – budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego¹⁷, funduszy celowych oraz pochodzące z instrumentów finansowych UE ze szczególnym ukierunkowaniem na fundusze strukturalne.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

1.2 W toku opracowywania dokumentów o charakterze strategicznym dokonano analizy ryzyka oraz wprowadzono mechanizmy o charakterze kontrolnym, odnoszące się do badania rezultatów działań zapisanych w dokumentach.

Zastępca Dyrektora Departamentu Organizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego¹⁸ wyjaśniła, iż zgodnie z ustawowym obowiązkiem, przed przyjęciem ostatecznego kształtu dokumentu strategicznego została przeprowadzona analiza ex-ante polegająca na gruntownej analizie treści projektów ww. dokumentów mająca na celu: określenie trafności, poprawności oraz istotności zidentyfikowanych wyzwań, potrzeb, problemów oraz trendów. Dodała, iż uwagi z oceny ex-ante wraz z prognozą oddziaływania na środowisko były brane pod uwagę w pracach nad końcowymi wersjami dokumentów strategicznych.

(dowód: akta kontroli str. 61-70)

Analiza SWOT¹⁹ obrazująca mocne i słabe strony Małopolski w zakresie turystyki została umiejscowiona w kilku dokumentach o charakterze strategicznym²⁰. Do najczęściej wymienianych mocnych stron należały: zasób zabytków, znaczna liczba obiektów i obszarów prawnie chronionych, dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna oraz czołowa pozycja jako miejsce spotkań biznesowych. Najsłabsze elementy stanowiły natomiast: słaby stan ochrony części zabytków, sezonowość produktów turystycznych, słaby poziom

¹⁵ Dalej: MSIT.

¹⁶ Krakowski Obszar Metropolitalny, Małopolska Zachodnia, Subregion Podhalański, Subregion Sądecki i Subregion Tamowski.

¹⁷ Dalej: jst

¹⁸ Dalej: Zastępca Dyrektora DO.

¹⁹ S – strengths (ang.; mocne strony); W-weaknesses (słabe strony); O-opportunities (szanse); T-threats (zagrożenia).

²⁰ Były to: PSDiPCW, PSMT, KRTWM oraz SPR.

infrastruktury komunikacyjnej wewnątrz regionu oraz stosunkowo niski poziom usług świadczonych przez uzdrowiska.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

W celu umożliwienia dokonywania analizy w zakresie realizacji zadań wynikających ze SRWM 2011-2020 wprowadzono zapis o dokonywaniu jej ewaluacji w okresach trzyletnich²¹. Ostatni raport obejmujący przedmiotowe zagadnienie²² wskazywał m.in., iż zatrudnienie (na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego²³) w sekcji związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi zmniejszyło się z 30 561 (2009 r.) do 29 891 (2012 r.), a liczba korzystających z noclegów w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego zwiększyła się z 2 720,6 tys. osób w 2009 r. (w tym turyści zagraniczni 810,5 tys.) do 3 567,5 tys. osób w 2012 r. (w tym turyści zagraniczni 1 180,9 tys.).

(dowód: akta kontroli str. 8-9, 311-329)

Ponadto monitoringowi, w postaci rocznych raportów, podlegał również Małopolski Program Inwestycyjny na lata 2015-2023²⁴. Powstanie dokumentu było związane z realizacją zadań wynikających z SRWM 2011-2020, a jego zakres przedmiotowy obejmował przedsięwzięcia planowane do realizacji przez samorząd województwa i jednostki mu podległe. Raport z realizacji zadań MPI²⁵ wskazał m.in. w pozycji „Dziedzictwo kulturowe i przemysły czasu wolnego”, iż część planowanych projektów została rozpoczęta zgodnie z przyjętym harmonogramem²⁶, a realizacja innych uległa opóźnieniu²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 330-348)

1.3 UMWM podjął działania mające na celu stymulowanie jst do podjęcia wspólnego wysiłku na rzecz rozwoju turystyki. Jako przykład może służyć MSIT, którego realizacja wynikała z założeń zawartych w dokumentach o charakterze strategicznym, tj. MRPO 2007-2013 oraz PSDiPCW. Beneficjentem MSIT było Województwo Małopolskie jako lider oraz 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu Małopolski jako partnerzy projektu²⁸. Celem projektu było stworzenie zintegrowanego systemu informacji turystycznej w warstwie analogowej i cyfrowej, połączonych zintegrowanym systemem zarządzania. W ramach projektu wykonano szereg działań²⁹, a od czasu zakończenia jego realizacji Województwo Małopolskie oraz partnerzy projektu podejmowali czynności mające na celu utrzymanie jego trwałości³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 8-9,23-235)

²¹ Przygotowywany co trzy lata, strategiczny raport o rozwoju województwa w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym, prezentujący m.in. okresowe sprawozdanie z realizacji SRWM 2011-2020 w ujęciu rzeczowym oraz finansowym i przedstawiany ZWM oraz Sejmikowi Województwa.

²² Raport z realizacji SRWM 2011-2020 obejmujący okres 2011-2013.

²³ Dalej: GUS.

²⁴ Przyjęty uchwałą ZWM nr 1223/15 z 17 września 2015 r. (dalej: MPI).

²⁵ Za rok 2015.

²⁶ Np. „Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowych budynków muzeum tatrzańskiego w Zakopanem dla zachowania i prezentacji unikatowego dziedzictwa kulturowego Podhala”.

²⁷ Np. „Szlak Architektury Drewnianej – piecza nad autentyzmem i integralnością zabytkowych obiektów drewnianych”.

²⁸ Realizacja nastąpiła w latach 2009-2012.

²⁹ W ramach podjętych działań m. in.: utworzono i zintegrowano 33 jednostki informacji turystycznej w 25 gminach i powiatach Małopolski, wyposażone w jednolite meble i elementy aranżacyjne, sprzęt komputerowy, telekomunikacyjny i audiowizualny; stworzono system cyfrowy MSIT do obsługi jednostek informacji turystycznej, klientów jednostek informacji turystycznej, potencjalnych turystów, gości przebywających w regionie obejmujący: system bazodanowy do zbierania, przetwarzania i aktualizowania informacji turystycznej, regionalny portal turystyczny: www.visitmalopolska.pl, portale lokalne partnerów projektu, system całodobowych infokiosków; wykonano oznakowanie turystyczne regionu (87 tablic informacyjnych o największych atrakcjach turystycznych Województwa Małopolskiego oraz 275 turystycznych znaków drogowych); przygotowano system produktowych wydawnictw turystycznych: 18 tytułów wydawniczych w 7 wersjach językowych, w sumie ponad 2 500 tys. egzemplarzy, w tym wydawnictwa promocyjno-informacyjne w języku dla niewidomych; przeszkolono 70 informatorów turystycznych; przeprowadzono proces kategoryzacji jednostek informacji turystycznej, przygotowano i przeprowadzono działania promocyjne związane z wejściem na rynek nowego produktu – MSIT.

³⁰ Należały do nich m.in.: aktualizacja i uzupełnianie treści turystycznych w systemie bazodanowym MSIT oraz w regionalnym portalu turystycznym: www.visitmalopolska.pl; utrzymanie i aktualizacja oznakowania turystycznego regionu; wyposażenie jednostek informacji turystycznej w materiały informacyjno-promocyjne MSIT niezbędne do prawidłowego funkcjonowania jednostek (wydawnictwa informacyjno-promocyjne, materiały promocyjne, ubiór dla informatorów turystycznych); szkolenia dla informatorów turystycznych; promocja MSIT; certyfikacja jednostek informacji turystycznej (Województwo Małopolskie), zapewnienie bieżącego funkcjonowania jednostki informacji turystycznej, utrzymanie: informatorów turystycznych, wyposażenia jednostki informacji turystycznej zakupionego w ramach realizacji projektu, oznakowania jednostki informacji turystycznej oraz dojazdu do jednostki, oznakowania infokiosków (partnerzy projektu).

W celu zapewnienia spójności działań podejmowanych w regionie, w tym w zakresie turystyki wprowadzono odpowiednie zapisy w obowiązujących dokumentach: Planie Zarządzania Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011-2020³¹ oraz MPI. Pierwszy z nich zawierał m.in. listę programów strategicznych realizowanych przez samorząd województwa³² wraz ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za jego realizację.

Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora DO kluczowymi przesłankami dla opracowania PZSRWM 2011-2020 były: zapewnienie sytuacji, w której zadania określone w SRWM 2011-2020 będą w sposób systematyczny wdrażane i monitorowane oraz poddawane okresowej ocenie, a także uzgodnienie i przygotowanie do realizacji przedsięwzięć strategicznych – w szczególności typowanych do współfinansowania z funduszy europejskich w ramach regionalnego programu operacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. (61-70, 349-380)

1.4 Zapisy dotyczące turystyki w dokumentach o charakterze strategicznym zostały opracowane w oparciu o dokonaną diagnozę potrzeb w przedmiotowym zakresie.

Zastępca Dyrektora DO wyjaśniła, że w diagnozie SRWM 2007-2013 wykorzystano m.in. dane dotyczące: udziału województwa małopolskiego w krajowym ruchu turystycznym, bazy noclegowej, turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania oraz wpływu turystyki na gospodarkę regionu. Istotną zmianą w stosunku do wcześniejszej polityki rozwoju było włączenie turystyki oraz usług towarzyszących w gospodarkę jako kluczowej branży w kontekście konkurencyjności regionalnej oraz jej wpływu na zrównoważony rozwój. Dodała, iż przygotowanie SRWM 2011-2020 było poprzedzone analizami, ekspertyzami oraz dokumentami: Raport z realizacji strategii rozwoju województwa małopolskiego (2009 r.), Ocena śródkresowa w trakcie realizacji SRWM 2007-2013 w latach 2007-2009 (2010 r.), Badanie opinii mieszkańców, przedsiębiorców oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych z terenu województwa małopolskiego na temat kluczowych obszarów rozwoju województwa określonych w SRWM 2007-2013 (2010 r.), Ocena ex-ante projektu SRWM 2011-2020 (2011 r.) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko projektu SRWM 2011-2020 (2011 r.). Ponadto wykorzystano, przygotowywany corocznie od 2003 r. na zlecenie samorządu województwa, dokument Badanie ruchu turystycznego w Małopolsce.

(dowód: akta kontroli str. (61-70)

Doświadczenia i wnioski wynikające z realizacji MRPO 2007-2013 dotyczące rozwoju turystyki zostały wykorzystane w toku prac nad przygotowaniem Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020³³.

Zgodnie z wyjaśnieniami złożonymi przez Zastępcę Dyrektora DO zrealizowano badanie ewaluacyjne „Ocena wpływu projektów realizowanych w ramach osi priorytetowej 3. MRPO Turystyka i przemysł kulturowy na podniesienie konkurencyjności turystycznej regionu”, z którego wynikały główne wnioski:

- wpływ wspartych projektów jest w największym stopniu zauważalny na poziomie budowania podstaw infrastrukturalnych i produktowych sektora turystyki w Małopolsce,
- potwierdzono wysoką zbieżność lokalizacji dofinansowanych projektów z charakterystyką potencjału turystycznego Małopolski przedstawionych w analizach potencjału turystycznego województwa, największy wpływ na kreowanie wizerunku Małopolski jako regionu atrakcyjnego turystycznie będzie miał MSIT,
- największy wpływ na wzrost liczby przyjeżdżających turystów będą miały efekty Schematów 3.1A,
- wysoko oceniono zbieżność projektów z celami zapisanymi w dokumentach programowych.

(dowód: akta kontroli str. 61-70)

Cele określone w dokumentach strategicznych miały swoje odzwierciedlenie w zapisach zawartych w MRPO 2007-2013. Zawartość osi priorytetowej odnoszącej się do rozwoju

³¹ Przyjęty uchwałą ZWM nr 1590/11 z 22 grudnia 2011 r.; zmieniony uchwałą nr 1122/15 z 26 sierpnia 2015 r. i nr 905/16 z 23 czerwca 2016 r.; dalej: PZSRWM 2011-2020.

³² W ramach programu strategicznego „Dziedzictwo i przemysł czasu wolnego” wskazano w nim: Wojewódzki Program Opieki nad zabytkami w Małopolsce 2014-2017 oraz Wieloletni Program Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Małopolskiego.

³³ Dalej: MRPO 2014-2020.

turystyki stanowiła realizację postulatu o dywersyfikacji kierunków turystyki, a zastosowane wskaźniki służyły monitorowaniu efektów podejmowanych działań i były uszczegółowieniem tych, które zawarto w dokumentach planistycznych samorządu województwa³⁴.

(dowód: akta kontroli str. 381-427)

2. Wybór projektów wspartych środkami UE

Opis stanu
faktycznego

2.1 Liczba zrealizowanych projektów dotyczących turystyki w ramach MRPO 2007-2013³⁵ wyniosła łącznie 236. Ich sumaryczna wartość osiągnęła 2 040 318 262,79 zł w tym wartość dofinansowania 968 523 153,62 zł. Największą kwotę przeznaczono na zadania realizowane w ramach Osi priorytetowej 3. Turystyka i przemysł kulturowy – liczba projektów wyniosła 146, a ich wartość 939 259 322,17 zł, w tym kwota dofinansowania 435 321 226,59 zł. W obrębie ww. Osi priorytetowej mieściło się zadanie 3.1 Rozwój infrastruktury turystycznej, składające się z czterech Schematów³⁶.

(dowód: akta kontroli str. 102-134)

2.2 Podczas dwóch konkursów³⁷ zorganizowanych przez IZ w ramach Schematu C dokonano wyboru projektów do dofinansowania. Zakres przedmiotowy obu konkursów był taki sam i obejmował m.in.: projekty dotyczące opracowania i wdrażania nowych produktów turystycznych³⁸ o zasięgu regionalnym³⁹; projekty dotyczące rozbudowy istniejących produktów turystycznych; projekty związane z budową, rozbudową i renowacją szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych); inwestycje służące rozwojowi funkcji turystycznych stacji narciarskich i akwenów wodnych; inwestycje w zakresie infrastruktury rekreacyjnej. Etapy oceny projektów podczas obu konkursów objęły kolejno: kartę projektu (obejmującą ocenę formalną, wskaźnikową, logiczną oraz ocenę stanu przygotowania projektu) oraz wnioski o dofinansowanie (I lub II ocena formalna i I lub II ocena merytoryczna). Ocena merytoryczna składała się z: oceny technicznej, oceny merytorycznej właściwej (realizowanej przez członków Komisji Oceny Projektów) oraz z oceny strategicznej (dokonywanej przez ZWM). Zakres podmiotowy konkursów objął m.in.: jst wraz z ich związkami i stowarzyszeniami, instytucje kultury, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz MSP. Minimalna kwota wsparcia wyniosła 500 tys. zł, a maksymalna 5 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. (11-23)

2.3 W toku kontroli dokonano analizy 12 projektów z zakresu turystyki zrealizowanych w ramach Schematu C⁴⁰. Wybór projektów został przeprowadzony w zgodzie z celami określonymi w dokumentach strategicznych, które wskazywały m.in. na konieczność

³⁴ Szczegółowy opis zapisów dotyczących turystyki w MRPO 2007-2013 znajduje się w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.

³⁵ W okresie 2007-2016.

³⁶ Schemat A Budowa regionalnego systemu informacji turystycznej (liczba projektów – 1; wartość projektu 17 299 835,78 zł, w tym kwota dofinansowania 14 045 432,67 zł); Schemat B Inwestycje w obiekty i infrastrukturę uzdrowiskową (liczba projektów – 13; wartość projektów 100 893 755, 06 zł, w tym kwota dofinansowania 54 198 009,84 zł); Schemat C Rozwój produktów i oferty turystycznej regionu (liczba projektów – 43; wartość projektów 273 926 669,06 zł, w tym kwota dofinansowania 108 564 729,59 zł); Schemat D Inwestycje w poprawę bazy noclegowej oraz przystosowanie obiektów zabytkowych do celów turystycznych (liczba projektów – 31; wartość projektów 151 227 767,91 zł, w tym kwota dofinansowania 32 390 968,76 zł).

³⁷ 11/2008/3.1.c (od 22 września 2008 r. do 21 października 2008 r.) oraz 1/2012/3.1.c (od 21 grudnia 2011 r. do 13 lutego 2012 r.).

³⁸ Rozumianych jako spójna oferta atrakcji i usług turystycznych wraz ze wspólnymi działaniami promocyjnymi.

³⁹ Rozumianego jako produkt turystyczny związany z występowaniem atrakcji lokalnej o oddziaływaniu regionalnym, w tym w szczególności obiekty wpisane na Listę UNESCO.

⁴⁰ Analiza objęła wybór projektów ze Schematu C z uwagi na fakt, iż w jego ramach wsparto największą liczbę projektów o największej łącznej wartości spośród wszystkich Schematów składających się na Działanie 3.1 Rozwój infrastruktury turystycznej. Były to: Rozwój infrastruktury turystycznej Miasta Bukowno jako element tworzenia ponadlokalnego produktu turystycznego (beneficjent – Gmina Bukowno); Budowa kompleksowego produktu turystycznego „Skarby Blisko Krakowa” (Gmina Skawina); Budowa kompleksowego obiektu hotelowo-wypoczynkowego nad akwenem wodnym w Osieku, celem stworzenia kompletnego produktu turystycznego (FHU Beata Kłęczar); Tworzenie ogólnopolskiego produktu turystycznego – małopolski odcinek Szlaku Frontu Wschodniego I Wojny Światowej – etap I (Powiat Gorlicki); Rozwój kompleksowej oferty turystyki aktywnej na terenie Gminy Sułoszowa poprzez rozbudowę Szlaku „Wokół Pieskowej Skály” (Gmina Sułoszowa); Poszerzenie oferty turystyczno-rekreacyjno-sportowej w Gminie Pcim w celu zwiększenia ruchu turystycznego (Gmina Pcim); Budowa narciarskich tras biegowych z funkcją rekreacji letniej w rejonie Góry Mogielica wraz z infrastrukturą towarzyszącą (Powiat Limanowski); Historyczno-kulturowo-przyrodniczy szlak dookoła Tatr – ścieżka rowerowa na terenie Gminy Nowy Targ (Gmina Nowy Targ); Rozwój oferty turystycznej Dosłońca poprzez inwestycje w infrastrukturę szkoleniowo – rekreacyjno – sportowo – gastronomiczną spółki Start Travel (Start Travel Sp. z o. o.); Kreowanie markowego produktu turystycznego na terenie Pogórza Ciężkowickiego – Wokół Skamieniałego Miasta (Gmina Ciężkowice); Jurajski Raj w Gminie Zabierzów – produkt i oferta turystyczna (Gmina Zabierzów); Turystyczny szlak żeglugi śródlądowej na rzece Wiśle w Krakowie (Gmina Miejska Kraków).

podniesienia atrakcyjności turystycznej regionu poprzez budowę kompleksowego produktu turystycznego obejmującego atrakcje oraz usługi⁴¹. W przypadku Schematu C zwracano uwagę, aby produkt turystyczny był oparty na głównej atrakcji regionu związanej z dziedzictwem kulturowym.

(dowód: akta kontroli str. 135-233)

W ramach przeprowadzonej analizy nie odnotowano przypadku odrzucenia wniosku ze względu na jego niezgodność z założeniami strategicznymi.

Poddane analizie projekty miały charakter ponadlokalny ze względu na zróżnicowanie rodzajów inwestycji obejmujących m.in. obiekty hotelarskie, szlaki rowerowe lub piesze wraz z infrastrukturą, a także szlaki służące rekreacji narciarskiej. Cechą wspólną powyższych projektów było ich umiejscowienie w pobliżu atrakcji o charakterze historycznym lub przyrodniczym⁴².

(dowód: akta kontroli str. 135-233)

Proces dokonywania wyboru projektów nie obejmował kryterium premiującego inwestycje wpływające na niwelowanie dysproporcji pomiędzy gminami mniej lub bardziej zamożnymi.

Dyrektor Departamentu Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego⁴³ wyjaśnił, iż podczas oceny wniosków nie badano lokalizacji projektu pod względem zamożności gminy z uwagi na fakt, iż nie było przyjętego przez Komitet Monitorujący kryterium oceny tego aspektu.

(dowód: akta kontroli str. 96-99)

W toku właściwej oceny merytorycznej wniosków o dofinansowanie IZ uwzględniała czy dany projekt będzie miał długotrwały wpływ na rozwój turystyki. Służyło temu m.in. wykorzystywanie dwóch kryteriów wskazanych w Uszczegółowieniu MRPO 2007-2013⁴⁴. W ramach pierwszego z kryteriów ocenie podlegał produkt końcowy projektu, tj.: zróżnicowanie oferty związanej z realizacją projektu oraz jego konkurencyjność (dla każdego produktu turystycznego wyodrębnić można było ofertę podstawową i dodatkową, która różnicowała ofertę wspieraną w projekcie od oferty konkurencji), lokalizacja projektu w powiązaniu z dostępnością komunikacyjną i walorami turystycznymi na danym obszarze oraz trafność oferty w stosunku do wskazanych grup docelowych (segmentów rynku). Drugie z kryteriów odnosiło się do oceny projektu pod względem jego budowy na bazie głównych atrakcji regionu, tj. dziedzictwa kulturowego, w szczególności obiektów znajdujących się na liście UNESCO oraz dziedzictwa przyrodniczego (parki narodowe i krajobrazowe). Premiowane były projekty tematycznie i przedmiotowo nawiązujące do ww. atrakcji, przy równoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju obszarów/obiektów cennych przyrodniczo i kulturowo.

(dowód: akta kontroli str. 411-427)

W trakcie kontroli ustalono, iż karta oceny strategicznej jednego z projektów⁴⁵ nosiła datę 22 września 2009 r. a uchwała ZWM przyznająca dofinansowanie w/w projektowi została podjęta wcześniej, tj. 29 lipca 2009 r.⁴⁶

Dyrektor DFE wyjaśnił, że podana data w karcie strategicznej stanowiła oczywistą omyłkę pisarską ponieważ uchwałą ZWM nr 842/09 z 29 lipca 2009 r. powyższy projekt został poddany ocenie strategicznej, a następnie uchwałą ZWM nr 843/09 z 29 lipca 2009 r. został wybrany do dofinansowania.

(dowód: akta kontroli str. 203-210, 236-241)

W celu zapewnienia komplementarności projektów dofinansowanych ze środków europejskich z innymi projektami, dokonując oceny projektów IZ stosowała wprost kryterium

⁴¹ Przed pierwszym z konkursów obowiązywało Uszczegółowienie MRPO 2007-2013 zgodnie z uchwałą ZWM nr 779/08 z 26 sierpnia 2008 r. a przed drugim konkursem zgodnie z uchwałą ZWM nr 1529/11 z 15 grudnia 2011 r.

⁴² W ramach pozostałych Schematów, tj. A, B i D z Działania 3.1 realizowane projekty obejmowały m. in.: budowę i renowację istniejącej infrastruktury uzdrowskiej (pikalnie wód, tereny spacerowe, parki) oraz modernizację i budowę bazy hotelowej wraz z infrastrukturą gastronomiczną.

⁴³ Dalej: Dyrektor DFE.

⁴⁴ Były to: Tworzenie i rozwój kompleksowych produktów turystycznych (0-4 pkt, najwyższa spośród wszystkich kryteriów waga o wartości 6) oraz Charakter produktu turystycznego (0-2 pkt, waga o wartości 2).

⁴⁵ Rozwój oferty turystycznej Dosłońca poprzez inwestycje w infrastrukturę szkoleniowo – rekreacyjno – sportowo – gastronomiczną spółki Start Travel (beneficjent – Start Travel Sp. z o. o.).

⁴⁶ Uchwała ZWM nr 843/09 z 29 lipca 2009 r.

o tej nazwie⁴⁷. Ocenie podlegała wykazana przez beneficjenta komplementarność projektu w stosunku do innych działań w danym zakresie realizowanych na danym terenie lub w danej dziedzinie: zrealizowanych projektów własnych z zakresu rozwoju produktu turystycznego, projektów własnych innych niż przedmiotowy projekt z zakresu rozwoju produktu turystycznego zaplanowanych do realizacji i potwierdzonych w odpowiednich dokumentach, projektów zrealizowanych lub realizowanych przez inne podmioty działające w najbliższym otoczeniu wnioskodawcy ściśle związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej, działań wnioskodawcy związanych z uczestnictwem w sieciach współpracy, zrzeszeniach, klastrach turystycznych lub izbach gospodarczych, regionalnej czy lokalnej organizacji turystycznej.

(dowód: akta kontroli str.11-23,135-233,411-472)

Weryfikacja stopnia przygotowania projektów i oceny realności przyjętych założeń wraz z ich weryfikacją pod względem rentowności finansowej następowała na etapie oceny merytorycznej (finansowej⁴⁸). Zakres oceny na podstawie podanego kryterium obejmował (w przypadku wnioskodawców sporządzających studium wykonalności): ustalenie czy wkład funduszy jest niezbędny dla zrealizowania inwestycji, określenie właściwego wkładu z funduszy (sprawdzeniu podlegała poprawność obliczenia wskaźnika luki finansowej, będącego podstawą wyliczenia wkładu funduszy dla projektów generujących dochód netto i niepodlegających zasadom pomocy publicznej), weryfikacja trwałości finansowej dla scenariusza z projektem (sprawdzenie skumulowanego salda przepływów pieniężnych w okresie realizacji i eksploatacji inwestycji). W przypadku wnioskodawców sporządzających biznesplan ocena obejmowała: ocenę możliwości finansowych wnioskodawcy związanych z realizacją projektu, weryfikację analizy przychodów pod kątem spełniania zasady realności, sprawdzenie korelacji pomiędzy danymi w poszczególnych tabelach finansowych oraz weryfikację trwałości finansowej wnioskodawcy.

(dowód: akta kontroli str. 11-23,135-233,411-472)

2.4 Zastosowane, w poddanych analizie projektach, wskaźniki (produktu i rezultatu) miały swoje źródło w MRPO 2007-2013⁴⁹ i obejmowały: wskaźnik produktu – np. długość wybudowanych szlaków turystycznych lub liczba i powierzchnia zbudowanych /zmodernizowanych obiektów turystycznych oraz wskaźniki rezultatu – liczba osób korzystających w ciągu roku z obiektów objętych wsparciem i liczba utworzonych nowych miejsc pracy.

Dyrektor DFE wyjaśnił, że katalog wskaźników możliwych do wyboru przez wnioskodawcę był przypisany do danego działania/podziałania i dostępny w generatorze wniosków. W toku oceny instytucja organizująca konkurs analizowała czy wnioskodawca właściwie dobrał poszczególne wskaźniki rezultatu oraz produktu do zakresu rzeczowego projektu – wnioskodawca był zobowiązany do wyboru minimum jednego wskaźnika rezultatu i produktu.

(dowód: akta kontroli str. 236-241,411-423)

W trakcie kontroli ustalono, iż w jednym z projektów będących przedmiotem analizy⁵⁰ zakładany wskaźnik rezultatu tj. Liczba osób korzystających z wybudowanych obiektów rocznie wyniósł 81 215 (za 2015 r.) natomiast podczas kontroli końcowej przeprowadzanej przez UMWM u beneficjenta stwierdzono, iż poziom ww. wskaźnika wyniósł 10 936 osób, tj. 13,4% przewidywanej wartości.

Dyrektor DFE wyjaśnił, iż zgodnie z oświadczeniem beneficjenta poziom ww. wskaźnika jest wyższy niż ustalono podczas kontroli, a na fakt nieosiągnięcia go w zakładanej wysokości miały wpływ warunki atmosferyczne determinujące liczbę osób korzystających z obiektów. Dodał, iż pismem z 30 grudnia 2016 r. IZ zobowiązała beneficjenta do podjęcia wszelkich

⁴⁷ Komplementarność projektu (0-4 pkt, waga o wartości 2).

⁴⁸ Kryterium Wykonalność i trwałość finansowa podlegające ocenie wg kryterium logicznego, tj. odpowiedzi Tak lub Nie.

⁴⁹ Przyjęte w MRPO 2007-2013 na poziomie Działania 3.1 Rozwój infrastruktury turystycznej wskaźniki produktu to: Liczba utworzonych kompleksowych systemów informacji turystycznej; Liczba projektów z zakresu budowy, przebudowy, rozbudowy, modernizacji ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej zlokalizowanej na terenie uzdrowisk; Liczba projektów z zakresu budowy, przebudowy, rozbudowy, modernizacji produktów turystycznych; Liczba projektów z zakresu budowy, rozbudowy, przebudowy, modernizacji obiektów noclegowych oraz wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających w ciągu roku z obiektów objętych wsparciem i Liczba utworzonych nowych miejsc pracy.

⁵⁰ Rozwój infrastruktury turystycznej Miasta Bukowno jako element tworzenia ponadlokalnego produktu turystycznego (beneficjent – Gmina Bukowno).

starań w celu osiągnięcia wskaźnika rezultatu zgodnie z założeniami wniosku o dofinansowanie oraz, że projekt będzie podlegał dalszemu monitoringowi w okresie trwałości a weryfikacja podejmowanych przez beneficjenta czynności ma nastąpić po złożeniu przez niego kolejnego sprawozdania.

(dowód: akta kontroli str. 135-141, 242-248)

Kwestia sposobu postępowania w przypadku nieosiągnięcia zakładanych wskaźników produktu została uregulowana w umowach o dofinansowanie⁵¹.

Dyrektor DFE wyjaśnił, iż zgodnie z zapisami zawartymi w „Wytycznych Instytucji Zarządzającej MRPO w zakresie kontroli i monitorowania projektów” beneficjent wypełniał sprawozdanie, w którym winien był poinformować IZ o utrzymaniu wskaźnika produktu oraz osiągnięciu wskaźnika rezultatu zgodnie z zapisami wniosku o dofinansowanie a weryfikacja osiągnięcia wskaźników rezultatu miała miejsce podczas kontroli w okresie trwałości projektów. Ponadto dodał, iż zgodnie z „Podręcznikiem IZ MRPO” zmiana wskaźnika produktu wymaga każdorazowo szczegółowej weryfikacji przez zespół w ramach DFE. Natomiast w zależności od poziomu rozbieżności pomiędzy zakładaną a faktycznie osiągniętą wartością wskaźnika rezultatu stosowano następującą procedurę: w przypadku zmiany $\leq 15\%$ wartości założonej w danym roku sprawozdawczym – analiza na poziomie DFE, zmiana w przedziale $15\% \leq 50\%$ – szczegółowe wyjaśnienia beneficjenta oraz analiza na poziomie DFE, zmiana $> 50\%$ – analiza na poziomie DFE zakończona notatką służbową przedstawiającą wyniki weryfikacji i przekazywaną do podpisu Dyrektora DFE. W zależności od decyzji Dyrektora DFE sprawa przedstawiana była Zespołowi ds. kwalifikowania wydatków lub ZWM⁵².

(dowód: akta kontroli str. 11-23, 511-514)

W ramach Działania 3.1 Rozwój infrastruktury turystycznej IZ w pięciu przypadkach⁵³ rozwiązała umowy z beneficjentami.

Dyrektor DFE wyjaśnił, iż przedmiotowe przypadki dotyczyły głównie przedsiębiorców. Przyczynami rozwiązania umów były: brak zabezpieczenia wkładu własnego wymaganego do realizacji projektu, nierozpoczęcie fazy inwestycyjnej projektu, niezłożenie wniosku o płatność, wystąpienie okoliczności uniemożliwiających realizację obowiązków wynikających z umowy o dofinansowanie, trudna sytuacja ekonomiczna oraz zaprzestanie realizacji projektu. W jednym przypadku rozwiązano umowę z jst z powodu niewyłonienia wykonawcy prac będących przedmiotem projektu (po czterech postępowaniach przetargowych). Ponadto dodał, iż beneficjentami projektów ze Schematów C oraz D byli głównie przedsiębiorcy i zmieniająca się, niekiedy na gorsze, koniunktura na rynku spowodowała odstąpienie w niektórych przypadkach od zamierzonych przez nich planów inwestycyjnych.

Poza powyższymi przypadkami dokonano także zmian na listach projektów po dokonanej ocenie formalnej i merytorycznej.

Dyrektor DFE wyjaśnił, iż w ramach I konkursu był to jeden projekt⁵⁴ a przyczynę stanowił brak przedstawienia przez beneficjenta, wymaganych do podpisania umowy o dofinansowanie projektu, dokumentów. W ramach II konkursu wykreślono łącznie: z listy projektów wybranych do dofinansowania 4 z nich a z list rezerwowych 3 projekty. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora DFE przyczynami wykreśleń były m. in.: brak reakcji beneficjenta na wezwania o przedłożenie dokumentów potwierdzających zabezpieczenie wkładu własnego (1 przypadek), rezygnacja beneficjenta z realizacji projektu (2), brak przedstawienia przez beneficjenta oświadczenia o zabezpieczeniu środków na realizację projektu oraz dokumentów potwierdzających posiadanie wymaganych środków finansowych na cele realizacji projektu (1), oświadczenie beneficjenta o podjęciu starań o dofinansowanie projektu w ramach MRPO 2014-2020 (1), rezygnacja beneficjenta z

⁵¹ W § „Zmiany w umowie i Projekcie” znalazł się zapis „W przypadku zmian (...) dotyczących zakładanych produktów realizacji projektu, które sumarycznie przekraczają 50% ich wartości lub zmian finansowych, które sumarycznie przekraczają 50% kategorii wydatku, Projekt podlega powtórnej ocenie merytorycznej”.

⁵² Wyjątkiem jest zmiana wskaźnika (szczególnie wzrost) wynikająca z jego charakteru szczególnie na którą beneficjent nie ma wpływu jak np. liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych powierzchni miasta – nie wymaga ona notatki służbowej, a jedynie uzasadnienia w liście sprawdzającej do sprawozdania.

⁵³ Co stanowiło 5,7% wszystkich projektów zrealizowanych w latach 2007-2016 w obrębie przedmiotowego Działania.

⁵⁴ Nr MRPO.03.01.03-12-015/09 „Budowa zbiornika rekreacyjnego w ramach rekultywacji żwirowiska gminnego w miejscowości Stróże, Gmina Grybów w powiecie nowosądeckim”.

przyznanego dofinansowania w związku z brakiem możliwości dotrzymania terminu zakończenia finansowego i rzeczowego projektu (1) oraz brak możliwości podpisania umowy o dofinansowanie z powodu utraty mocy Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z 15 grudnia 2010 r. w sprawie udzielenia regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (1).

(dowód: akta kontroli str. 236-241, 507-510)

3. Stopień realizacji projektów

3.1 Liczba projektów *twardych* zrealizowanych w ramach Działania 3.1 wyniosła 88⁵⁵. Jedyne projekty *miękkie* w przedmiotowym Działaniu zostały zrealizowane w Schemacie A⁵⁶. Wszystkie projekty zrealizowane w Działaniu 3.1 osiągnęły zaplanowany wskaźnik produktu z tym, że w 32 przypadkach (36,6%) nie został w pełni osiągnięty wskaźnik rezultatu, tj. liczba osób korzystających z zbudowanych/przebudowanych/zmodernizowanych obiektów, w 11 przypadkach (12,5%) w pełni nie osiągnięto wskaźnika rezultatu, tj. liczby miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu.

(dowód: akta kontroli str. 102-134)

Dyrektor DFE wyjaśnił, iż dane dotyczące realizacji wskaźników rezultatu projektów turystycznych zostały wskazane w oparciu o dane na moment zakończenia projektu a specyfika realizacji projektów powoduje, iż ww. wskaźniki są osiągane dopiero po roku lub wręcz w późniejszym okresie trwałości. Postęp w ich osiągnięciu jest monitorowany przez IZ w okresie trwałości na podstawie przesyłanych przez beneficjentów sprawozdań – mają oni obowiązek informowania o stopniu osiągania danego wskaźnika oraz w zakresie zachowania celów projektu. Wskaźniki „Liczba osób korzystających z obiektów turystycznych” oraz „Przewidywana całkowita liczba utworzonych etatów” w oparciu o wytyczne ówczesnego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego⁵⁷ znalazły odzwierciedlenie w Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie realizacji projektu w ramach MPRO 2007-2013 będącej załącznikiem do właściwego regulaminu. Zgodnie z zapisem z ww. Instrukcji beneficjent był zobowiązany do wykazania, iż określony wskaźnik został osiągnięty oraz utrzymany przez wymagany okres co najmniej 2 lat.

Jednocześnie dodał, iż docelowa wartość wskaźnika dot. utworzonych miejsc pracy była uzależniona nie tylko od kondycji całego sektora turystycznego ale również od bieżącej kondycji finansowej poszczególnych przedsiębiorstw, a w przypadku liczby osób odwiedzających nowopowstałe obiekty dużą rolę odgrywa fakt, iż dana atrakcja turystyczna musi zaistnieć w świadomości turystów. Ponadto wskazał, iż IZ ponownie zwróci się do beneficjentów o podjęcie wszelkich możliwych działań w celu zapewnienia realizacji założonych przez beneficjentów wskaźników rezultatu w okresie trwałości.

(dowód: akta kontroli str. 249-259)

Analiza wybranych projektów wykazała, iż w jednym z nich⁵⁸ we wniosku o dofinansowanie określono zakres prac wykraczających poza wskaźniki objęte monitoringiem⁵⁹.

Dyrektor DFE wyjaśnił, iż podczas kontroli u beneficjenta zostały poddane weryfikacji wskaźniki ujęte w tabelach w części E2 natomiast dane wykraczające poza elementy objęte monitoringiem zostały sprawdzone w ograniczonym zakresie w oparciu o dokumentację projektu. Dodał, iż zgodnie z „Wytycznymi Instytucji Zarządzającej MRPO w zakresie kontroli i monitorowania projektów”, kontrola w części merytorycznej polegała na m.in. ustaleniu stopnia wykonania wskaźników monitoringowych zapisanych we wniosku o dofinansowanie i w związku z powyższym podczas czynności kontrolnych weryfikacji podlegały przede wszystkim wskaźniki ujęte w części tabeli E2, a dane wykraczające poza elementy objęte monitoringiem były weryfikowane w zależności od specyfiki projektu.

(dowód: akta kontroli str. 219-225, 236-241)

⁵⁵ Schematy: B, C i D w okresie 2007-2016. Wartość projektów łącznie wyniosła 526 048 192,03 w tym kwota dofinansowania 195 153 708,19 zł.

⁵⁶ tj. MSIT. Wartość projektu wyniosła 17 299 835, 78 zł w tym kwota dofinansowania 14 045 432,67 zł.

⁵⁷ Zawarte w piśmie z 8 września 2011 r.

⁵⁸ Jurajski Raj w Gminie Zabierzów – produkt i oferta turystyczna (beneficjent – Gmina Zabierzów).

⁵⁹ Np. „produktami projektu będą (...) 1650 m² tras nieutwardzonych, 2500 m² uporządkowanego terenu z przeznaczeniem na rozwój produktu i oferty turystycznej, 42 km oznakowanych istniejących szlaków turystycznych(...)”.

Analiza 12 wybranych projektów wykazała, iż weryfikacja wskaźnika rezultatu „Liczba korzystających ze zbudowanych/przebudowanych/zmodernizowanych obiektów” była realizowana podczas kontroli u beneficjentów i opierała się na ich oświadczeniach w tym zakresie.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora DFE weryfikacja ww. wskaźnika rezultatu opierała się przede wszystkim na oświadczeniu beneficjenta, które powinno być sporządzone w oparciu o metodykę obliczenia wskaźnika umiejscowioną w dokumentach aplikacyjnych. np. we wniosku o dofinansowanie lub studium wykonalności. Podczas kontroli mogły zostać sprawdzone dokumenty źródłowe będące podstawą wyliczenia wartości danego wskaźnika. Dodał, iż w dokumentach programowych MRPO nie było wskazanych szczegółowych sposobów obliczenia wartości dla wszystkich wskaźników, natomiast w okresie trwałości projektu beneficjent był zobligowany, po wezwaniu przez IZ, do złożenia sprawozdania w zakresie monitorowania projektu, którego elementem była informacja na przedmiotowy temat.

(dowód: akta kontroli str. 135-233, 236-241)

Wskaźniki produktu jak i rezultatu zostały w analizowanych 12 projektach określone w sposób precyzyjny, a źródłem wiedzy na ich temat miały być np. dzienniki budów, protokoły odbioru robót budowlanych a także będące w posiadaniu beneficjentów własne rejestry, np. z zakresu liczby odwiedzających turystów.

(dowód: akta kontroli str. 11-23,135-233)

3.2 Wszystkie projekty zrealizowane w Działaniu 3.1 zachowały trwałość w wymaganym okresie czasu. IZ nie wpływała na beneficjentów w celu utrzymania projektów po okresie trwałości. Analiza części umów o dofinansowanie tych projektów wykazała, iż kwestia trwałości projektów została w nich uregulowana w oparciu o art. 57 ust. 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego Rozporządzenie (WE) nr 1260/1999⁶⁰.

Sekretarz Województwa wyjaśnił, iż samorząd województwa nie miał obowiązku zachęcać właściwych podmiotów do utrzymywania projektów zrealizowanych w celu wsparcia ruchu turystycznego z funduszy europejskich po okresie trwałości, który obejmował co do zasady trzy lata (MSP) lub pięć lat (jst). Dodał, iż w tym okresie IZ przeprowadzała kontrole mające na celu sprawdzenie czy beneficjent osiągnął zamierzone wskaźniki rezultatu i czy w konsekwencji projekt był prowadzony zgodnie z umową o dofinansowanie.

(dowód: akta kontroli str. 11-23,71-77,102-134)

Spośród wszystkich projektów twardych i miękkich⁶¹ obejmujących zarówno te, które bezpośrednio odnosiły się do turystyki⁶² jak i tych, które wpływały na turystykę⁶³ wskaźniki produktu nie zostały w pełni osiągnięte w 4 przypadkach (1,7%) a wskaźniki rezultatu w 64 przypadkach (27,1%).

(dowód: akta kontroli str. 102-134)

3.3 W toku analizy 12 projektów (opisanych w pkt. 2.3. wystąpienia) ustalono, iż IZ przeprowadziła kontrole u wszystkich beneficjentów przed dokonaniem płatności końcowej. Zakres przedmiotowy kontroli obejmował części: merytoryczną (w tym weryfikacja osiągnięcia zakładanych wskaźników), zamówień publicznych oraz finansową. W przypadku nieosiągnięcia danego wskaźnika w informacji pokontrolnej wskazywano, iż fakt ten zostanie sprawdzony podczas kontroli w okresie trwałości⁶⁴.

Dyrektor DFE wyjaśnił, iż w okresie 2012-2016 zrealizowano 9 kontroli w okresie trwałości projektów z Działania 3.1, co stanowiło 6,9% wszystkich zrealizowanych (129) kontroli projektów w okresie trwałości. Dyrektor dodał, iż podstawę do wszczęcia kontroli w okresie trwałości mogło stanowić nieosiągnięcie wskaźnika rezultatu, przy czym co zasady fakt ten był przesłanką do monitorowania projektu w okresie trwałości poprzez wezwanie beneficjenta do złożenia

⁶⁰ Dz. Urz. UE L 210 z 31 lipca 2006 r., str. 25 ze zm.

⁶¹ 236 projektów.

⁶² Oś 3 działanie 3.1 MRPO 2007-2013.

⁶³ Oś 3 Działanie 3.2 Schemat A, działanie 3.2 Schemat B, Działanie 3.3 Schemat A, Oś 6 Działanie 6.1 Schemat A, Działanie 6.2 Schemat A, Oś 7 Działanie 7.4, Oś 8 Działanie 8.1 (wszystko MRPO 2007-2013).

⁶⁴ Dot. 2 przypadków.

sprawozdania i jego weryfikację. W przypadku nieosiągnięcia wskaźnika rezultatu analizą obejmowano przyczyny zaistniałego stanu rzeczy.

(dowód: akta kontroli str. 135-233,236-241)

IZ nie zidentyfikowała zjawisk mających negatywny wpływ na realizację projektów dot. turystyki w ramach MRPO 2007-2013.

Dyrektor DFE wyjaśnił, iż w sprawozdaniach z realizacji MRPO 2007-2013 za lata 2014 i 2015 nie zgłoszono problemów, które rzutowałyby na realizację projektów z zakresu turystyki.

(dowód: akta kontroli str. 242-248)

3.4 Założone w MRPO 2007-2013 wskaźniki dot. turystyki zostały w większości osiągnięte. W przypadku Osi 3 MRPO 2007-2013 Działania 3.1 liczba projektów związanych z turystyką wyniosła 89, co stanowiło realizację w wymiarze 89% zamierzonej wartości tego wskaźnika (100)⁶⁵. Wskaźniki rezultatu tj.: liczba osób korzystających w ciągu roku z obiektów objętych wsparciem w wyniku realizacji projektów osiągnął 17 614 060 stanowiąc 880% planowanej wartości (2 000 000)⁶⁶, a liczba utworzonych miejsc pracy wyniósł 733 wykazując 122% zakładanej wartości (600)⁶⁷.

(dowód: akta kontroli str. 280-293)

Dyrektor DFE wyjaśnił, iż w ramach Działania 3.1 zawarto 100 umów o dofinansowanie a do końca 2016 r. rozwiązano 5 z nich przy czym planowane jest rozwiązanie dalszych 4. Dodał, iż ujęcie podana wartość 89 wynika z faktu, iż dwie kolejne umowy są przewidziane do rozwiązania w przyszłości.

(dowód: akta kontroli str. 511-514)

Zrealizowane projekty⁶⁸ dot. turystyki charakteryzowały się szerokim zakresem tematycznym. Najwięcej z nich obejmowało przygotowanie szlaków turystycznych – zarówno rowerowych jak i pieszych – służących spędzeniu wolnego czasu w bliskości z przyrodą z równoczesnym wykorzystaniem elementu dziedzictwa kulturowego powiązanego z danym miejscem⁶⁹. Jeden z projektów dotyczył przygotowania tras związanych z narciarstwem biegowym⁷⁰. W próbie badanych projektów znalazły się również inwestycje związane z noclegami o charakterze hotelarskim w połączeniu z zapleczem sportowo-rekreacyjnym⁷¹. Jeden z projektów został opracowany z myślą o połączeniu potencjałów turystycznych czterech sąsiednich gmin⁷².

(dowód: akta kontroli str. 11-23, 135-233)

3.5 W toku kontroli zwrócono się w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷³ z zapytaniem do dwóch regionalnych organizacji turystycznych działających na terenie Małopolski o ocenę: wpływu zrealizowanych projektów w zakresie turystyki na rozwój tej branży w regionie oraz jakości współpracy z UMWM w przedmiotowej dziedzinie. Z udzielonych odpowiedzi⁷⁴ wynikało, iż zapytane jednostki nie dysponowały własnymi danymi liczbowymi wskazującymi na zwiększenie liczby odwiedzających Małopolską turystów, natomiast wysoko oceniły jakość współpracy z UMWM.

(dowód: akta kontroli str. 428-435)

Ponadto w toku kontroli wystosowano do 12 gmin z terenu Małopolski wybranych przez kontrolera pismo⁷⁵ z zapytaniem czy zrealizowany na ich terenie projekt z zakresu turystyki⁷⁶, dofinansowany środkami z MRPO 2007-2013, miał pozytywny wpływ na zarówno rozwój

⁶⁵ Sprawozdanie z realizacji MRPO 2007-2013 dot. Osi 3 Turystyka i przemysł kulturowy wg stanu na 31 grudnia 2016 r.

⁶⁶ W odniesieniu do wszystkich zadań w Osi 3.

⁶⁷ W odniesieniu do wszystkich zadań w Osi 3.

⁶⁸ W ramach przeprowadzonej analizy.

⁶⁹ Np. Tworzenie ogólnopolskiego produktu turystycznego – małopolski odcinek Szlaku Frontu Wschodniego I Wojny Światowej – etap I – beneficjent Powiat Gorlicki.

⁷⁰ Budowa narciarskich tras biegowych z funkcją rekreacji letniej w rejonie Góry Mogielica wraz z infrastrukturą towarzyszącą – beneficjent Powiat Limanowski.

⁷¹ Np. Budowa kompleksowego obiektu hotelowo-wypoczynkowego nad akwenem wodnym w Osieku, celem stworzenia kompletnego produktu turystycznego – beneficjent FHU Beata Kłęczar.

⁷² Budowa kompleksowego produktu turystycznego „Skarby Blisko Krakowa” – beneficjent Gmina Skawina.

⁷³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524. Dalej: ustawa o NIK.

⁷⁴ Zwrotność 100%.

⁷⁵ W analogicznym trybie do opisanego powyżej.

⁷⁶ Zapytanie skierowano do gmin, które nie były beneficjentami projektów, które zrealizowano na ich terenie.

turystyki w danym regionie oraz sytuację gospodarczą gminy. Z otrzymanych odpowiedzi⁷⁷ wynikało, iż na skutek inwestycji w turystykę jst zanotowały zwiększenie dochodów z tytułu podatków: od nieruchomości i rolnego, zwracały uwagę na zwiększenie lub polepszenie bazy noclegowej na swoim terenie, podniesienie jakości usług gastronomicznych oraz fakt zatrudnienia mieszkańców gminy w związku ze zbudowanymi obiektami, a także zwiększenie liczby odwiedzających je turystów⁷⁸.

(dowód: akta kontroli str. 436-476)

3.6 UMWM monitorował rozwój ruchu turystycznego w regionie, tym samym zyskując wiedzę o wpływie jaki wywierała realizacja projektów w przedmiotowej dziedzinie⁷⁹.

Liczba turystów odwiedzających Małopolskę zwiększyła się z 8 540 tys. osób (2009 r.) do 11 500 tys. osób (2016 r.), tj. o 34%, w tym liczba turystów w ww. okresie: krajowych zwiększyła się z 6 385 tys. do 8 520 tys., tj. o 33%, a zagranicznych z 2 155 tys. do 2 980 tys. tj. o 38%.

Liczba turystów korzystających z obiektów noclegowych w Małopolsce zwiększyła się z 2 721 000 (2009 r.) do 4 406 000 osób (2016 r.) tj. o 62%, w tym liczba turystów w ww. okresie: krajowych zwiększyła się z 1 911 000 do 3 082 000 tj. o 61%, a zagranicznych z 810 000 do 1 324 000 tj. o 63%.

Badania dotyczące turystów korzystających z obiektów noclegowych na terenie Polski w 2016 r.⁸⁰ wykazały, iż Małopolska znajdowała się na drugim miejscu po Mazowszu pod względem wyboru dokonywanego przez turystów zarówno krajowych (15,9%), jak i zagranicznych (22,2%).

(dowód: akta kontroli str. 294-310)

Ponadto w toku badań ankietowano odwiedzających Małopolskę turystów w zakresie oceny oferty turystycznej Małopolski i w efekcie dobrze lub bardzo dobrze ocenilo: atrakcje turystyczne 93,5% turystów krajowych (93% zagranicznych); bazę noclegową 91,3% turystów krajowych (86% zagranicznych); bazę gastronomiczną 89,7% turystów krajowych (87,4% zagranicznych) oraz informację turystyczną 89% turystów krajowych (82,6% zagranicznych)⁸¹.

W dokumencie „Badanie ruchu turystycznego w Małopolsce w 2016 r.” przedstawiono ponadto rekomendacje mające na celu podjęcie przez władze samorządowe działań w celu dalszego rozwijania turystyki w regionie⁸².

(dowód: akta kontroli str. 477-483)

Monitoring realizowany przez UMWM obejmował również infrastrukturę noclegową wykorzystywaną przez turystów. Liczba zwiększonej ilości obiektów w Małopolsce dotyczyła przede wszystkim : hoteli – z 217 (2007 r.) do 351 (2015 r.), tj. o 61% oraz pensjonatów – z 63 (2007 r.) do 99 (2015 r.), tj. o 57%⁸³. Liczby pozostałych typów obiektów pozostały na zbliżonym poziomie lub zmniejszyły się (np. motele i domy wycieczkowe).

(dowód: akta kontroli str. 260-273)

Liczba utworzonych nowych miejsc pracy w sektorze związanym z turystyką była w Małopolsce wyższa od zlikwidowanych miejsc pracy w tej branży w okresie 2007-2015⁸⁴. W 2007 r. powyższa relacja wynosiła 40 309 do 5 916, w 2008 r. – 35 398 do 10 531, w 2009 r. – 49 537 do 40 070, w 2010 r. – 57 824 do 32 865, w 2011 r. – 44 079 do 28 715, w 2012 r. – 35 835 do

⁷⁷ Zwrotność 100%.

⁷⁸ Np. Gmina Andrychów wykazała, iż liczba turystów na jej terenie zwiększyła się rocznie z 388 237 osób w 2012 r. do 467 219 osób w 2015 r.

⁷⁹ UMWM prowadził monitoring od 2003 r. natomiast dane podane w treści wystąpienia pokontrolnego pochodzą z opracowania pn. „Badanie ruchu turystycznego w Małopolsce w 2016 r. Raport końcowy”, przygotowanego na zlecenie UMWM przez konsorcjum firm zewnętrznych. Zastosowana metoda badawcza opierała się na analizie danych zastanych (pochodzących z GUS) oraz wywiadach kwestionariuszowych zrealizowanych w 29 wybranych miejscach atrakcyjnych turystycznie w Małopolsce (6 380 wywiadów w 2016 r.).

⁸⁰ W okresie styczeń-czerwiec.

⁸¹ Dane pochodzą z dokumentu pn. Badanie ruchu turystycznego w Małopolsce w 2016 r.

⁸² Wskazano w nim przykładowo, iż w związku z zauważalnym rosnącym zainteresowaniem spędzania czasu przez turystów w sposób aktywny należy kontynuować rozwój infrastruktury szlaków pieszych, ścieżek rowerowych oraz infrastruktury narciarskiej a także, w obliczu słabej znajomości wśród przyjeżdżających szlaków tematycznych będących istotnym elementem oferty turystycznej Małopolski należy rozważyć podjęcie dodatkowych działań promujących istniejące szlaki tematyczne, nie tylko wśród odbiorców docelowych ale także wśród organizatorów zbiorowych wyjazdów turystycznych.

⁸³ Dane pochodzą z opracowania pn. „Województwo Małopolskie 2016” wydanego przez UMWM i przygotowanego przez zespół pracowników UMWM, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie oraz Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie.

⁸⁴ Na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

27 588, w 2013 r. – 48 003 do 31 484, w 2014 r. – 48 874 do 25 10, a w 2015 r. – 52 786 do 27 620.

(dowód: akta kontroli str. 274-279)

4. Współpraca i komunikacja

4.1 UMWM realizował zadania związane z promocją turystyki poprzez upublicznianie informacji o projektach dofinansowanych ze środków europejskich.

Zgodnie z wyjaśnieniami Sekretarza Województwa, podstawą podejmowanych działań był Zintegrowany Plan Komunikacji dla Funduszy Europejskich w Województwie Małopolskim na lata 2007-2015, a narzędziem do realizacji w perspektywie jednorocznej celu strategicznego oraz celów operacyjnych planu komunikacji oraz Strategii Komunikacji Funduszy Europejskich w Polsce w ramach Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013 był Roczny plan działań informacyjnych i promocyjnych dla MRPO. Sekretarz Województwa dodał, że promocja odbywała się m.in. w punktach informacyjnych zlokalizowanych w kilku miejscowościach Małopolski, w których pracownicy udzielali konsultacji (osobiście, telefonicznie lub mailowo) zainteresowanym wzięciem udziału w konkursach związanych z turystyką. Ponadto informacja o konkursach była umieszczana na stronie internetowej UMWM. Celem podejmowanych działań w postaci kampanii informacyjnych poświęconych uruchomieniu, postępowi i efektom MRPO 2007-2013 było upowszechnianie wiedzy na temat korzyści płynących z wykorzystywania funduszy europejskich oraz wspieranie beneficjentów w procesie pozyskiwania środków europejskich.

(dowód: akta kontroli str. 71-77)

4.2 IZ nie prowadziła działań mających na celu wspieranie beneficjentów w utrzymywaniu projektów po upływie okresu trwałości.

Sekretarz Województwa wyjaśnił, iż samorząd województwa nie miał obowiązku wykonywać takich działań, a w okresie trwałości realizowano kontrole mające na celu weryfikację osiągnięcia zamierzonych wskaźników rezultatu. Dodał, iż w toku kontroli IZ mogła stwierdzić czy projekt jest prowadzony zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie i czy rokuje na przyszłość. Ponadto Sekretarz Województwa wyjaśnił, że w większości projektów turystycznych beneficjentami byli przedsiębiorcy nastawieni na zysk i w związku z powyższym dochody zapewniał prawidłowo funkcjonujący projekt.

(dowód: akta kontroli str. 71-77)

Polityka cenowa stosowana przez beneficjentów projektów turystycznych pozostawała poza zakresem działań IZ.

Sekretarz wyjaśnił, iż za konstrukcję projektu odpowiadał każdorazowo beneficjent i rolą IZ było sprawdzenie czy projekt wpisywał się w kryteria określone dla danego działania w ramach MRPO 2007-2013. Dodał, iż w ramach MSIT przygotowano, usystematyzowano i dokonano sieciowania pakietów obiektów turystycznych, które pogrupowano w tematyczne segmenty turystyczne, co umożliwiała łatwy i przejrzysty dostęp do obiektów turystycznych działających na terenie województwa małopolskiego.

(dowód: akta kontroli str. 71-77)

4.3 W celu rozwoju turystyki, poza działaniami w obrębie swojego regionu, władze samorządowe Małopolski podjęły działania na rzecz kooperacji z innymi regionami.

Sekretarz Województwa wyjaśnił, że Samorząd Województwa współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego inicjując w 2011 roku prace nad dokumentem strategicznym o charakterze ponadregionalnym⁸⁵, który został przyjęty przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 r. Dodał, iż przyjęty z inicjatywy obu samorządów dokument identyfikował potencjały, specyficzne potrzeby oraz kluczowe wyzwania stojące przed makroregionem oraz, że jako jedno z wyzwań w przedmiotowym dokumencie w obszarze „Turystyka i kultura” wskazano „utrwalanie i wzmacnianie pozycji regionu na mapie turystycznej kraju poprzez zdywersyfikowaną ofertę wykorzystującą urozmaicone walory historyczno-kulturowe i przyrodnicze (...) obu województw”. Efektem współpracy były przedsięwzięcia przewidziane do realizacji na obszarze obu województw: „Szlak

⁸⁵ Strategia Rozwoju Polski Południowej do 2020 r.

Architektury Drewnianej”, „Warownie i zamki na Szlaku Orlich Gniazd” oraz ogólnopolski projekt „Wiślana Trasa Rowerowa”.

Sekretarz wskazał ponadto, że województwo małopolskie brało udział w latach 2007-2013 we wdrażaniu Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013 oraz przygotowaniu Programu Współpracy Transgranicznej Interreg VA Polska-Słowacja 2014-2020.

(dowód: akta kontroli str. 71-77, 484-506)

UMWM podjął współpracę z lokalną organizacją turystyczną. Zgodnie z wyjaśnieniami złożonymi w powyższym zakresie przez Sekretarza Województwa, współpraca koncentrowała się na współdziałaniu w celu promocji MSIT podczas targów turystycznych (krajowych i zagranicznych), w trakcie wizyt studyjnych dziennikarzy i tour operatorów, a także podczas spotkań branżowych.

(dowód: akta kontroli str. 71-77)

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych i nie oczekuje na informację o której mowa w art. 62 ustawy o NIK.

Kraków, 17 maja 2017 r.

Kontroler

Wojciech Dudek
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

Dyrektor
Jolanta Stawska